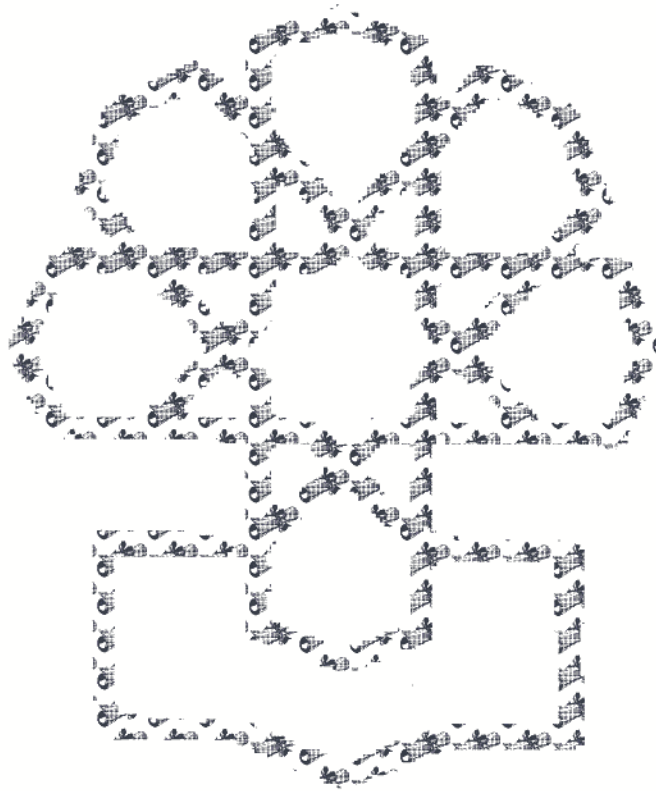

بررسی تفصیلی ماده واحد و تبصره‌های بودجه

از سری گزارشهای: بودجه ۷۴ - شماره (۷)

معاونت پژوهشی

دی ماه ۱۳۷۳

کار: گروه بودجه

با پایان یافتن مراحل تصویب برنامه دوم و ابلاغ آن به دولت، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی گروه ویژه کارشناسی بودجه ۷۴ را فعال نموده است. گزارش‌های مفصل این گروه پس از نهایی شدن، تلخیص گردیده و در اختیار کمیسیون‌ها و نمایندگان محترم قرار می‌گیرد. ضمناً کارشناسان گروه مذکور در جلسات کمیسیون مشترک در هر مورد (تبصره یا کلیات بودجه) توضیحات لازم را عرضه می‌نمایند. امید است نتایج مذکور بتواند در راستای تقویت ساختار بودجه‌ای و ارتقای بهره‌وری از منابع مؤثر باشد. انشاءالله

کد گزارش: ۱۶۰۰۵۱۷

مقدمه

در گزارش شماره (۶) ضمن مروری بر تاریخچه تبصره نویسی در نظام بودجه‌ای کشور، برخی از نکات اساسی و مهم در مورد کلیت تبصره‌های لایحه بودجه ۱۳۷۴ مطرح گردید و نتیجه گیری شد که برای رفع این مشکلات لازم است که مجموعه این تبصره‌ها با توجه به موارد مذکور در آن گزارش باز نویسی شود. در این گزارش به بررسی تفصیلی تر ماده واحده و تبصره‌های بودجه به صورت جداگانه اقدام می‌گردد و نکاتی که از دیدگاه کارشناسی و در یک بررسی سریع در این موارد به نظر می‌رسد به صورت مجزای ارائه می‌شود تا بتوان به نحو مطلوبتری از این بررسیها در فرآیند بررسی تبصره‌ها در مجلس شورای اسلامی (کمیسیون ها و جلسه علنی) استفاده به عمل آورد.

ماده واحده:

- با توجه به این که جمع اقلام منظور در بند «الف» و بند «ب» از رقم منظور در ماده واحده بیشتر است برای رعایت صحت متن بهتر است بند «ج» هم برای کاهش اقلامی که دو بار منظور شده است به متن اضافه شود. با توجه به این نکته اقلام مندرج در متن ماده واحده به صورت زیر قابل اصلاح است:

بند الف

۱-۴۱/۴۱۵/۷۰۰/۰۰۰/۰۰۰

۲-۳/۷۶۰/۵۶۵/۴۵۳/۰۰۰

۴۵/۱۷۶/۲۶۵/۴۵۳/۰۰۰

بند ب

۶۴/۴۰۶/۷۰۴/۸۹۶/۰۰۰

جمع

۱۰۹/۵۸۲/۹۷۰/۳۴۹/۰۰۰

بند ج

(۱۴/۳۱۱/۸۶۰/۰۳۱/۰۰۰) اقلامی که دو بار منظور شده

ماده واحد

۹۵/۲۷۱/۱۱۰/۳۱۸/۰۰۰

- از دو سطر آخر ستون سمت چپ صفحه ۱ عبارت زیر به عنوان جایگزین پیشنهاد می‌شود:
«... در حدود وصولیها و سایر منابع تأمین اعتبار در سال ۱۳۷۴ با رعایت قوانین و مقررات مربوط و تبصره‌های این قانون و بر اساس شرح عملیات و فعالیتهای موافقتنامه‌های متبادله تعهد و در حدود

است. این تبصره در صورت تصویب در کمیسیون تخصصی بودجه و در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی (کمیسیون ها و جلسه علنی) استفاده به عمل آید.

- ۱- بموجب قانون تخصیص اعتبار برای پرداخت است نه تعهد.
- ۲- غیر از مناطق محروم و بخش کشاورزی، اعتبارات دیگری در بودجه وجود ارد که به موجب قوانین مربوط، مثلاً قانون وصولی برخی از درآمدها....، تخصیص یافته تلقی شده است.
دلایل زیر می تواند برای پیشنهاد حذف بند ج ماده واحده مورد نظر قرار گیرد:
- ۱- ملاک افزایش درآمد عمومی موضوع شرایط این بند افزایش اجزاء درآمدی در طبقه بندیها است نه کل درآمد عمومی زیرا در صورت احتساب مجموع درآمدها تا اواخر سال مسأله روشن نمی شود.
- ۲- افزایش درآمدها در هر یک از طبقه بندیهای یادشده به دولت اجازه تعهد اضافی می دهد، در حالی که به رغم این تعهد اضافی احتمال دارد که مجموع وصولیهای دولت حتی به میزان مقرر هم نرسد.
- ۳- با توجه به این که اصولاً بودجه یک پیش بینی سالانه است در صورتی که افزایشی نسبت به درآمدهای منظور متصور باشد می باید در اجزای لایحه پیش بینی شود.
- ۴- متن این بند در واقع مجوز یک بودجه ۵۰۰ میلیارد ریالی در کل برای دولت است که حضور قوه مقننه را در رسیدگی به اجزای درآمدی و هزینه ای آن نفی می کند.
- ۵- افزایش درآمدهای دولت در طول سال مالی در صورتی که ضرورتی برای هزینه آنها احساس شود، هم به موجب قوانین و هم بر اساس رویه معمول در سالهای گذشته موضوع تهیه و پیشنهاد لایحه «متمم بودجه» سال از سوی دولت است.

تبصره ۱

- نگارش عددی سقف تنخواه گردان اشتباه است و می باید سه صفر آخر سمت راست آن حذف شود.
- سقف پیشنهادی در حدود ۵ درصد کل درآمدها (عمومی + اختصاصی) و معادل ۶۷ درصد تخصیص اعتبار $\frac{1}{13}$ با فرض روند مشابه ماهانه هزینه در طول سال است.

تبصره ۲

- شروع بند الف می تواند به این شرح اصلاح شود «به مجمع عمومی یا شورای عالی شرکتها و بانکها و مؤسسات انتفاعی...».
- در صفحه ۳ ستون سمت راست و سطر دوم، عبارت «... پیش بینی شده در جدول مذکور...» به عبارت «... پیش بینی شده در قسمت مذکور...» اصلاح شود زیرا منظور قسمت هشتم ذکر شده در سطرهای قبلی است.
- در همان صفحه و ستون بند بالا از سطر سوم عبارت «ثانیاً میزان استفاده شرکت... را افزایش ندهد.» قابل حذف است زیرا مجامع یادشده مجاز به این کار نیستند. ثانیاً با فرض انجام، این عمل مغایر با اعتبارات

مصوب بودجه در قسمت چهارم و غیر قابل اجرا است. در مقابل، این احتمال وجود دارد که عملیات مراجع یادشده تعهداتی برای سالهای آینده دولت فراهم آورد که این موضوع در متن تبصره مورد توجه قرار نداشته است.

- در بند ب، با توجه به این که پرداخت کمک زیان مربوط به عملیات سال قبل شرکت بوده و سازمان برنامه و بودجه معمولاً برای تحلیل ترازنامه و صورت سود و زیان به منظور تعیین رقم «کمک زیان» اجزای مالی و عملیاتی شرکت را بررسی می‌کند، تنظیم و مبادله موافقتنامه برای چیست؟ مگر می‌شود برای عملیاتی که در گذشته انجام شده و رقم هزینه و زیان آن قطعی گردیده است در موافقتنامه موافقت نکرد؟ همچنین ماهیت مرتبط و پیوسته عملیات شرکت و یک کاسه‌بودن هزینه‌های مربوط تفکیک عملیات انتفاعی و غیرانتفاعی، بخصوص در مورد هزینه‌های عمومی (Overhead) را بسیار تقریبی و گاه غیرممکن می‌نماید. با فرض اعمال دقت لازم در هنگام رسیدگی به صورتهای مالی و تعیین میزان کمک زیان مربوط این بند را می‌توان حذف نمود.

- به دلیل ارتباط بند ج با بند ه همین تبصره، رسیدگی به بند مذکور به همراه بند ه خواهد آمد.

- در قسمت آخر بند د تعیین سقف قابل استفاده موضوع ماده ۱۳۸ قانون مالیاتهای مستقیم از طریق تبصره‌های بودجه اولاً حرکتی غیر بودجه‌ای و ثانیاً با توجه به اعتبار یک ساله قانون بودجه می‌باید پیاپی در لوایح سالانه تکرار شود.

- بررسی بند ه تبصره فوق مستلزم یادآوری چند نکته است:

۱- بموجب تبصره ۹ قانون برنامه دوم سقف تسهیلات بانکی قابل استفاده برای بخشهای دولتی، خصوصی و تعاونی به قسمی تعیین شده که تغییر در خالص بدهی آنها به سیستم بانکی حداکثر معادل ۴۳ هزار میلیارد ریال افزایش باشد. در بند ه مورد نظر این سقف برای سال ۱۳۷۴ معادل ۶۷۰۰ میلیارد ریال تعیین شده است.

۲- در تبصره ۹ قانون برنامه دولت مکلف شده است که سهم هر یک از بخشهای اقتصادی را در چارچوب سقف مذکور در لایحه بودجه‌های سنواتی منظور و برای تصویب پیشنهاد کند تا پس از تصویب به شبکه بانکی ابلاغ گردد. در بند ه مورد نظر شرط «پیشنهاد برای تصویب» نادیده مانده و در عوض دولت مکلف به ابلاغ آن گردیده است.

۳- بموجب مفاد تبصره ۹ قانون برنامه دوم و همچنین بند ه مورد نظر سقف بخش دولتی از کل اعتبار نمی‌تواند بیش از ۴۵ درصد باشد. در حالی که در بند ج تبصره مورد بحث قرار است سقف اعتبارات قابل واگذاری از طریق سیستم بانکی به شرکتهای دولتی به تصویب هیأت وزیران برسد.

۴- با توجه به این که بندهای ج و ه از تبصره ۲ و همچنین بندهای دیگری از سایر تبصره‌های بودجه سال ۱۳۷۴ دارای احکام ناهماهنگی برای استفاده از تسهیلات سیستم بانکی است و امکان کنترل نسبت مزبور از میان رفته و شرط تصویب قوه مقننه نیز نادیده مانده است، پیشنهاد می‌شود کلیه اعتبارات مربوط به سیستم بانکی را از لابلای تبصره‌های مختلف خارج کرده و بصورت یک تبصره مستقل به همراه جدولی که

موضوع «قسمت دهم» لایحه بودجه خواهد شد تنظیم و برای بررسی ارائه نمود.
۵- با فرض اجرای پیشنهاد موضوع بند ۴ فوق امکان رعایت مفاد تبصره ۷۷ قانون برنامه دوم و بند ۱ از تبصره ۸ همین قانون نیز تسهیل می‌گردد. علاوه بر آن، سیاستگذاری لازم برای اجرای تبصره ۹۲ قانون برنامه از طریق جدول مذکور در بالا مقدور خواهد شد.
- بند و تبصره فاقد حکم بودجه‌ای و متضمن عبارات کلی است و منظور از «... نیز مشمول این تبصره می‌باشند» روشن نیست. شاید بتوان این بند را حذف نمود.

- بند ز فاقد آثار بودجه‌ای یا رویه‌ای حقوقی است. نظر به اینکه شرکتهای مورد نظر توسط وزارتخانه‌ها و شرکتهای وابسته به دولت تشکیل می‌شوند قطعاً در زمره شرکتهای دولتی تلقی خواهند شد. دوم آن که تعداد و اهداف و پراکندگی جغرافیایی آنها معلوم نیست. سوم آن که سرمایه و اساسنامه شرکتهای دولتی توسط قانونگذار مشخص می‌شود. چهارم آن که تأسیس شرکت بدون هیچگونه هزینه نمی‌تواند مفهوم داشته باشد. پنجم این که با فرض تأسیس آنها بدون انعکاس هزینه در سال ۱۳۷۴ بطور قطع آثار مالی و تعهدات سالهای آتی آنها در بودجه دولت غیرقابل انکار است. ششم آن که اگر این بند در اجرای تبصره ۲۷ قانون برنامه دوم تنظیم شده باشد، هم با وجود تبصره مذکور نیازی به طرح مجدد در بودجه ندارد و هم شرایط مورد نظر در برنامه با مفاد بند ز به هیچوجه تأمین نمی‌شود. شاید بتوان پیشنهاد حذف این بند را مطرح نمود.

تبصره ۳

- در صورت تأیید پیشنهاد موضوع تبصره ۲ مبنی بر جمع‌آوری اعتبارات سیستم بانکی این تبصره نیز می‌تواند حذف و در چارچوب مورد نظر ادغام گردد.

- منبع اعتباری این تبصره می‌باید جزئی از سقف اعتباری برنامه دوم در سال جاری قرار گیرد.
مفاد تبصره راجع به این که استفاده کنندگان از اعتبارات بخش غیردولتی، دولتی یا هر دو بخش است حکم روشنی ندارد. هر چند مطابق قاعده و عملکرد اعتبارات این تبصره متوجه بخش غیردولتی است ولی اولاً این قید وجود ندارد و ثانیاً عبارت «... از جمله شرکت‌های زنجیره‌ای مصوب ستاد بازار...» نحوه اجرا را مبهم می‌سازد.

- در مورد نحوه تضمین و جبران هزینه تسهیلات که ۵۰٪ و ۸۰٪ پیش‌بینی شده موضوع را می‌باید کاملاً به مفاد مصوب تبصره‌های برنامه دوم موکول نمود.

- در مورد قسمت آخر بند ج موضوع پرداخت تعهدات، ردیف مشخصی معرفی نشده و چنانچه ردیف مورد نظر ۶۰۱۰۲۷ هزینه‌ها باشد برای سال ۱۳۷۴ اعتباری پیش‌بینی نشده است.

تبصره ۴

- مفاد این تبصره نیز در جدول پیشنهادی برای تبصره ۲ قابل ادغام است و می‌توان این تبصره را حذف نمود.

- قسمت الف تبصره بسیار مفصل و مطول تهیه شده و هدف عبارت از تأمین اعتباری برای بانک کشاورزی به میزان ۱۳۰۰ (۱۰۰۰+۳۰۰) میلیارد ریال است که می‌توان با توجه به آن متن را خلاصه کرد.

- هدف از بند ب تعیین ۶۰۰ میلیارد ریال از اعتبار فوق برای شمول نرخ کارمزد ویژه تسهیلات کشاورزی است، ولی در قسمت آخر این بند که... «قسمتی از اعتبارات در اختیار دستگاههای تخصصی وابسته به وزارتین مذکور قرار خواهد گرفت.» حکم کاملاً غیربودجه‌ای و مغایر با اصول مالیه عمومی است، زیرا وزارتخانه و دستگاههای وابسته به آنها در محدوده مسئولیت مشترک دولت فاقد وثیقه بوده و مجاز به تعهد و اخذ وام از سیستم بانکی نیستند. مضافاً بر این که فقدان سقف اعتباری برای این قسمت می‌تواند نسبت ۵۵٪ و ۴۵٪ پیش‌بینی شده در قانون برنامه را بهم بزند.

- در آخر بند ج قید «... تا به صورت مواد موردنیاز در اختیار...» مشخص نمی‌کند چه کسی وجه را دریافت می‌کند و کدام مرجع آن را تبدیل به مواد می‌کند.

- آیا مطالبات سالهای قبل این تبصره جزئی از ردیف ۷۰۱۲۱۲ بخش هزینه‌ها است؟ در چنین صورتی می‌باید ردیف مربوط در متن قید شود.

تبصره ۵

- در بند الف سوبسید کالاهای اساسی گوشت قرمز، شیر قیدشده است در حالی که در تبصره ۱۶ قانون برنامه بودم کالاهای دیگری نیز اسم برده شده است. همچنین کود و سم از بند ۲ تبصره ۷۷ قانون برنامه استخراج شده است.

- در بند ج سطر سوم عبارت «... از سازمان مذکور وجه دریافت نموده‌اند...» صحیح است.

- انشاء حکم بند د نادرست است و رسیدگی سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصادی و دارایی و سپس برداشت معادل ۱/۵ برابر از حسابهای بانکی مربوط می‌تواند اختصاص به دستگاههای دولتی داشته باشد و قید اشخاص حقیقی و حقوقی بطور اعم نمی‌تواند مجوز اجرای حکم نسبت به بخش غیردولتی تلقی شود.

- برای اجرای بند ز می‌باید ردیف موردنظر در قسمت درآمدها در عبارت تبصره قید شود.

- بند ه با بند د قابل تلفیق است.

- برای اجرای بند ح تعیین مجری پرداخت‌کننده و معرفی ردیف محل اعتبار درآمد و هزینه و همچنین قید نحوه مصرف و مقررات مربوط وجود ندارد.

- آثار اجرایی تبصره ۱۷ قانون برنامه دوم مبنی بر محاسبه و انعکاس سهم ارزی سوبسید کالاهای اساسی در بودجه ملاحظه نمی شود.

تبصره ۶

- در قسمت ۵ از بند الف تبصره عبارت «مبلغ ۵ میلیارد ریال از اعتبارات این بند...!» می باید به صورت «... از اعتبارات ردیف ۵۰۳۰۰۲ اصلاح شود.

- بند ب تبصره موضوع کاملاً مستقلی است و ارتباطی به این تبصره ندارد:

۱- وزارت کشور بصورت مستقل نمی تواند از محل تسهیلات اعتباری سیستم بانکی وام اعطا کند و برای این کار کارگزار دیگری هم لازم است.

۲- این بند عیناً از بند ب تبصره ۱۵ برنامه اقتباس شده و نیازی به طرح مجدد در تبصره بودجه ندارد. اما ضمن تکرار، واحدهای بهداشتی، درمانی و آموزشی نیز به متن اضافه شده که در واقع یک تغییر و اصلاح یک ساله در قانون برنامه به حساب می آید.

۳- اعتبار این بند با فرض اجرای پیشنهاد موضوع تبصره ۲ می تواند در جدول موردنظر منظور شود.

- اعتبارات موضوع این تبصره مربوط به ماده ۵۵ قانون محاسبات (به استثنای بند ب) عمومی است در حالی که به این ترتیب فقط ۳۵/۵ میلیارد ریال باقیمانده مشمول حکم ماده اخیر قرار می گیرد. شاید بتوان اعتبار مربوط به دولت را برای اجرای ماده ۵۵ به همان مبلغ منظور نمود و بقیه را به محللهای مربوط به خود منتقل کرد.

با اجرای موارد بالا متن تبصره قابل حذف بنظر می رسد.

تبصره ۷

- بند ب اصلاحیه ای بر ماده ۳۸ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت... است (ماده ۲۷ قانون وصول... جدید).

- بند ج نیازی به نگارش ندارد، زیرا در واقع اعتبار موردنظر به طرح شماره ۳۰۱۱۰۲۰۱ در پیوست شماره یک اضافه شده است. در اینجا فقط اصلاحیه ماده ۳۸ قانون وصول... مطرح است (ماده ۲۷ قانون وصول... جدید).

- بند د نیاز به معرفی محل درآمدی دارد زیرا مشخص نشده است که وزارت کار و امور اجتماعی ۵ میلیارد را از کدام محل تأمین می کند.

- حکم بند ه دارای چند نکته اساسی است:

۱- عبارت «... از کلیه واحدهای مشمول که نتوانند...» مستلزم قید زمان است که تا کی نتوانند! حکم فقط

برای سال ۱۳۷۴ است.

۲- قید «... به ازای هر کارگر ده هزار ریال سالیانه...» نیز می‌باید منحصر به دوره اجرای بودجه باشد نه سالانه.

۳- علی‌القاعده معادل صد در صد و جوه قبلاً برآورد و به اعتبار طرح ۳۰۵۰۱۲۴۶ (کلمه ردیف باید به طرح اصلاح شود) منظور شده است.

۴- مستثنی کردن این مبلغ از شمول قانون محاسبات، کنترل اجرای حکم تبصره ۱۵ و قید حداکثر ۱۲٪ را دشوار می‌کند.

۵- حکم این بند عیناً بصورت ماده ۷۹ قانون جدید وصول برخی از درآمدها... منظور شده و نیازی به تکرار در بودجه ندارد (در قانون قبلی وصول... وجود ندارد).

- برای اجرای قسمت آخر بند هردیفهای لازم بودجه‌ای پیش‌بینی نشده است.

- بند ز موضوع ماده ۶۸ قانون وصول برخی از... جدید است و فقط نیاز به قید ردیف دارد. متن می‌تواند حذف شود (در قانون قبلی وصول... ملاحظه نشد).

تبصره ۸

- مفاد بند ب این تبصره در جدول پیشنهادی برای تبصره ۲ قابل تلفیق است، بویژه که احکام این بند به سایر تعاونیهای کارمندی و سازمان اتکاء نیز تسری داده شده است.

- بند ج می‌باید با مفاد ماده ۷ قانون وصول برخی از... جدید هماهنگ شود (ماده ۱۶ قانون وصول... قبلی).

- بند د با مفاد تبصره ۴۷ قانون برنامه دوم می‌باید هماهنگ شود و در صورت ضرورت، اصلاح و در متن تبصره ۲ منظور شود.

- بند و موضوع بند ب ماده ۷ قانون وصول... جدید است و نیاز به تکرار ندارد (سابقه‌ای در قانون وصول... قبلی ملاحظه نشد).

تبصره ۹

- بند د برای اجرا دارای ابهاماتی به شرح زیر است:

۱- برگ تشخیص ارزش سوخت، آب، برق... معمولاً دو ماه یکبار صادر می‌شود و تنظیم این جریان در دوره سه ماهه، بخصوص از نظر اطلاع سازمان برنامه و بودجه مبنی بر استتکاف دستگاه مربوط از پرداخت معلوم نیست.

۲- در سطر دوم بند د قید «... در پایان هر سه ماه...» با عبارت سطر سوم مبنی بر «... مصرفی همان سال!...»

ناهماهنگ است.

۲- سازمان برنامه و بودجه معمولاً دستگاه پرداخت‌کننده نبوده و فقط می‌تواند از تخصیص دستگاه مربوط کسر و جهت پرداخت به وزارت امور اقتصاد دارایی ابلاغ کند.

۴- در ادامه بند، هزینه‌های خانه‌های سازمانی بخصوص هزینه‌های تعمیراتی معلوم نیست چگونه می‌تواند در این حکم جای گیرد. هزینه تعمیرات پس از تشخیص جزئی یا کلی یا بازسازی بودن حسب مورد توسط مصرف‌کننده یا دستگاه مربوط پرداخت می‌شود. واحدهایی که به کارهای انتفاعی می‌پردازند نیز دارای ماهیت عمل کاملاً متفاوتی هستند.

۵- برای اجرای قسمت آخر بند د، حکم مستقلی تحت تبصره ۸۶ قانون برنامه دوم وجود دارد. - ضمانت اجرای قسمت آخر بند هر و روشن نیست، زیرا با فرض عدم درخواست وزارت دفاع و استفاده از اعتبارات، کسورات مزبور به تعهدات مالی دولت افزوده خواهد شد.

- در بند و عبارت آخر قسمت دوم «... مفاد تبصره ۴۸...» صحیح نیست و می‌باید به مفاد تبصره ۵۱ اصلاح شود. عبارت پاراگراف نیازمند اصلاح انشایی نیز هست.

- با توجه به مفاد تبصره ۵۱ قانون برنامه دوم بند و قابل حذف است.

- در اجرای مفاد بند و، احکام مربوط به تبصره ۶ قانون برنامه دوم چگونه اجرا خواهد شد؟

- قسمت ۳ از بند ز مغایر با ضرورت و ارزیابی تمام سود شرکتهای دولتی موضوع تبصره ۲ است. علاوه بر آن، قید حداقل ۸۰٪ برای چیست؟ آیا می‌شود ۱۰۰٪ را در اختیار گذارد؟ همچنین برای این کار قید ردیف هزینه‌ای لازم است.

- در قسمت ۴ بند ز مجری برنامه کاهش آلودگی هوا و تغییر سوخت و سائل حمل و نقل عمومی مشخص نشده است.

تبصره ۱۰

- در بند الف بهتر است پاراگرافهای یکم و دوم به قسمتهای (۱) و (۲) و پاراگرافهای سوم و چهارم و پنجم پس از تلفیق به قسمت (۳) تقسیم شود.

- بند ب را می‌توان با آخر پاراگراف یک بند الف تلفیق کرد.

- در بند د قید تصویب آیین‌نامه «... تا پایان سال جاری...» و قبل از ابلاغ بودجه ۷۴؟!

- بند ح موضوع قسمتی از تبصره ۴۳ قانون برنامه دوم است که می‌باید نقداً واریز شود.

- بند ح در عین حال به ترتیبی با تبصره ۳۵ لایحه بودجه مرتبط است و ظاهراً این ارتباط در نظر گرفته نشده است.

- بند ح علاوه بر نامفهوم بودن «۲۰٪ باقیمانده...» معلوم نیست منظور از «...» با توافق سازمانهای

مذکور... چیست؟ آیا توافق بر سر قیمت‌گذاری است؟

- در بندک احتمال اشتباه فاحش است. چگونه و جهی به حساب درآمد عمومی ریخته می شود و پس از واریزی از محل اعتبار درآمد اختصاصی برگردانده می شود؟!
- بندل بصورت محاسبه یکجا صرفاً بخاطر فقدان مواد هزینه و ضعف مدیریت اجرایی است. می شد این اعتبار را در جای درست خود در دستگاههای مشمول منظور نمود.
- مفاد بند م به معنی واگذاری بلاعوض مرکز بهداشتی و درمانی دولت به افراد غیردولتی و پرداخت سوبسید به آنها است، بدون آنکه برای این منظور و محاسبه سود بهره بردار ضوابطی وضع شده باشد. گذشته از آن معلوم نیست پرداخت بخشی از هزینه های سرانه از چه محلی صورت می گیرد.
- برای اجرای بند س حداقل قید ردیفهای بودجه ای و دستگاههای مجری ضرور است.

تبصره ۱۱

- تمام اعتبار این تبصره که موضوع استفاده از اعتبارات سیم بانکی است در جدول پیشنهادی در تبصره ۲ قابل ادغام و خود تبصره قابل حذف است.
- در بند ۱ این تبصره برای سازمان اتکاء اعتبار پیش بینی شده است، در حالی که بند ب تبصره ۸ هم برای همین سازمان پیش بینی اعتبار دارد.
- عبارت «سایر تعاونیهای» مذکور در بند ب تبصره ۸، تعاونیهای موضوع این تبصره را نیز می تواند شامل شود.

- تبصره ۵۰ قانون برنامه دوم وزارت دفاع را مأمور تقویت سازمان اتکاء نموده است.
- در بند الف چنانچه مأموریت کمیسیون حل و فصل اختلاف در داخل دستگاههای اجرایی باشد موضوع در محدوده مدیریت دولت است و نیاز به حکم قانونی ندارد.
- در بند ب دو اشکال اساسی قابل طرح است:
۱- اعتبار برخی از دستگاهها مانند شهرداریها از شمول عمل سازمان برنامه و بودجه خارج است.
۲- کسر این گونه اعتبارات آنهم در طی سال بودجه ای ممکن است سبب آسیب عملیات جاری دستگاههای اجرایی بدهکار شود.

تبصره ۱۳

- در بند الف حکمی مبنی بر حذف سمت سازمانی رانندگانی که اتومبیل آنها فروخته می شود وجود ندارد که وجوه حاصل صرف بازخرید آنها شود.
- برای بازخرید کارکنان دولت ردیف اعتباری مشخصی در بودجه پیش بینی شده است.
- در اواسط متن بند ب «... بر طبق آیین نامه ای ... خواهد رسید معادل ۴۰ میلیارد ریال به فروش رسانده...»

متن باید اصلاح شود زیرا آئین نامه مبلغ فروش را معین نمی کند. همچنین در ذیل همین بند آیین نامه دیگری پیش بینی شده که معلوم نیست آیا همان آیین نامه است یا آیین نامه جدید.

تبصره ۱۴

- ردیف درآمدی مربوط به بند الف در متن قید شود.
- بند ج بکلی غیر بودجه ای و فاقد آثار مالی در لایحه بودجه است.

تبصره ۱۵

- در متن مشخص نیست که آیا پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه بصورت یکجا و برای تمام اعتبارات عمرانی و جاری است یا دستگاه به دستگاه حسب درخواست و پس از رسیدگی!

تبصره ۱۶

- در بند ب شاید منظور گزارش عملکرد بند الف باشد، زیرا گزارش عملکرد تبصره ای که هنوز بندهای بعدی دارد می باید در انتهای تبصره خواسته شود.
- قسمتهای ۱ و ۲ بند الف با قسمتهای ۲ و ۳ تبصره ۶ بسهولت قابل تلفیق بنظر می رسند.
- حکم بند ج در اجراء با قسمتهای ۴ و ۵ هماهنگ نیست. برای گسترش شبکه سوم سیما تبصره جداگانه ای به شماره ۵۹ وجود دارد.
- اعتبار منظور در بند الف موضوع ردیف ۵۰۳۰۷۹ حداقل در قسمت طرحهای استانی همان ماهیت اعتبار بند ج موضوع ردیف ۵۰۳۱۵۶ را دارد. در بند ج شاید هدف منحصر به طرحهای ملی باشد که در این صورت باید متن اصلاح شود.

تبصره ۱۷

حکم تبصره در بند ب کاملاً مبهم است و بانک مرکزی چگونه اعتبارات را «... در اختیار دستگاههای مربوط!...» قرار می دهد؟!
- مفاد بند ب در جدول پیشنهادی برای تبصره ۲ قابل ادغام است.

تبصره ۱۸

نکته مهمی در زمینه این تبصره به نظر نمی‌رسد.

تبصره ۱۹

- در بند ج با وجود احکام قانونی برای دریافت وجوه مزبور ضرورت سقف ۶۵ میلیارد ریال معلوم نیست. مضافاً این که در صورت تجاوز وجوه از مبلغ یادشده حکمی دیده نشده است.
- برای بند د معرفی ردیفهای درآمدی و هزینه‌های لازم است.

تبصره ۲۰

- مفاد بند الف در تبصره ۱ قانون برنامه دوم دیده شده است.
- حذف مواد هزینه و اکتفا کردن به تفکیک اعتبارات در حد فصول هزینه حرکتی در جهت تضعیف نظام اطلاعاتی بودجه و تقلیل کنترل‌های مالی است.

تبصره ۲۱

- در بند الف برای سازمان برنامه و بودجه فقط وظیفه ابلاغ (بدون بررسی) موافقتنامه دیده شده است هر چند که در سطرهای قبلی «... را جهت مبادله...» نیز آمده است.
- بند الف نیز در تبصره ۱ قانون برنامه دوم آمده و می‌توان با بند الف تبصره ۲۰ ادغام و با توجه به مفاد تبصره ۵ قانون برنامه دوم هماهنگ و بازنویسی نمود.
- در بند الف به خلاف بند الف تبصره ۲۰ قید تفکیک «فصول هزینه» یا «مواد هزینه» وجود ندارد.
- در بند ب قسمت (۱) سطر آخر پاراگراف اول «تا بر اساس تخصیص...» می‌باید حذف شود.
- در قسمت (۳) از بند ب ضمن حذف مقررات آیین‌نامه معاملات دولتی برای خریدها پیش‌بینی فروش اربان تر مصالح و قطعات (به میزانی که آیین‌نامه دولت معین می‌کند) به پیمانکار نیز به عمل آمده است!
- حذف عبارت «... بر اساس تخصیص اعتبار...» در اواخر قسمت (۲) از بند ج هم لازم است.
- اجرای بند د در مورد ۵ درصد سرجمع اعتبارات فقط دخالت دوگانه در امور اجرایی و مشکلات آن را به دنبال دارد. بر طبق قوانین موجود همه اعتبارات دستگاه در اختیار بالاترین مقام است.
- بند ه هیچ ارتباطی به این تبصره نداشته و در قسمتهای دیگر منظور شده، می‌توان آن را حذف کرد.

تبصره ۲۲

- شاید هدف از بند الف اجرای بند الف تبصره ۳۵ قانون برنامه دوم باشد که در این صورت با مفاد تبصره اخیر هماهنگ نیست.

- مفاد بند ب کاملاً غیر بودجه‌ای است و فرض تصویب آیین‌نامه اجرایی در داخل دولت می‌تواند هدف را تأمین کند. قید استثناء از شمول محاسبات عمومی و سایر مقررات! روشن نیست.

تبصره ۲۳

- در بند الف عبارت «... از محل بودجه‌های پیش‌بینی شده در این قانون...» می‌تواند همه نظام‌های طبقه‌بندی را بر هم زده و دستگاه‌ها را قادر به خرید این گونه ساختمانها از سرجمع اعتبارات خود کند.

- در بند الف شاید بهتر باشد نظارت سازمان میراث فرهنگی نسبت به تعمیر، به تشخیص ساختمانهای موردنظر نیز تسری داده شود.

- نکته حائز اهمیت آن است که تبصره در مورد هزینه‌های تعمیر، تجهیز و بهره‌برداری هم فاقد پیش‌بینی اعتباری لازم است.

- برای اجرای قسمت (۲) از بند الف چگونگی تقویم مشارکتها بخصوص در امر بازسازی و تبدیل آنها و نیز دستگاه دولتی مسئول آن معرفی نشده است، بخصوص قرار است که این تقویم از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی پذیرفته شود.

- در مورد قسمت (۳) از بند الف:

۱- استثنائاً وام سازمان ایرانگردی و جهانگردی فاقد پیش‌بینی تضمین است و فقط سود و کارمزد مربوط سوبسید شده است.

۲- این تسهیلات نیز می‌تواند در جدول پیشنهادی تبصره ۲ منظور شود.

- برای اجرای بند ب پیش‌بینی لازم برای ارزش اموال موزه و ترتیبات مالی این نقل و انتقال به عمل نیامده و این منشأ مشکلات اجرایی خواهد شد.

تبصره ۲۴

در بندهای الف و ب معلوم نیست دستگاههای اجراکننده عملیات صفت پیمانکار دارند یا بصورت امانی انجام می‌دهند.

۱- در صورتی که حالت امانی داشته باشد مفاد تبصره ۶ قانون برنامه دوم می‌باید رعایت شود.

۲- در صورتی که صورت پیمانکاری داشته باشد آیا می‌توانند به پیمانکار دست دوم واگذار کنند؟

۳- در هر دو صورت مسئولیت اجرایی، سپرده حسن انجام کار و جرایم ناشی از تخلفات یا عدم اجرای صحیح و بموقع چگونه تأمین می شود.

۴- مابه‌التفاوت هزینه کرد قطعی و اعتبار دریافتی چنانچه مثبت باشد آیا توسط دستگاه اجرایی اصلی هزینه شود یا به تشخیص واحد مجری؟ ارتباط این عملیات با برنامه مربوط یا تأمین آب آشامیدنی چگونه برقرار می شود و بالأخره اگر مانده منفی باشد چه خواهد شد؟

تبصره ۲۵

نکته مهمی در زمینه این تبصره به نظر نمی رسد.

تبصره ۲۶

- مفاد این تبصره با تبصره ۲۰ قابل تلفیق و طبقه بندی است.

تبصره ۲۷

- در بند الف فقط اموالی که مستقیماً قابل واریزی به خزانه باشد مور نظر است. اموال مکشوفه‌ای که نقد نباشد اولاً می باید نحوه قیمت گذاری و فروش آن مشخص شود، ثانیاً برخی از اموال (مثلاً اسلحه) قابل فروش مستقیم نیست. آیا اگر اسلحه مکشوفه تحویل مثلاً نیروهای انتظامی شود می باید بهای آن محاسبه و اخذ شود. متن تبصره فاقد زمینه‌های اجرایی روشن است.

- در بند ب آیا تشخیص و تعیین میزان سوء استفاده‌های مالی و صدور احکام مطالبه و وصول در صلاحیت قوه قضائیه نیست؟

- برای اجرای پاراگراف آخر این تبصره معرفی ردیف بودجه‌ای لازم است.

- مفاد این تبصره با صورت بسیار مناسبتری در ماده ۵۷ قانون وصول برخی... جدید آمده است. آیا می توان با حفظ ردیفهای بودجه‌ای این تبصره را حذف نمود؟ (در قانون قبلی وصول... سابقه‌ای ملاحظه نشد).

- تفکیک مفاد این تبصره با مفاد تبصره ۵۲ قانون برنامه دوم هم دشوار است.

- مصرف وجوه حاصل از این تبصره را می باید با مفاد تبصره ۷۰ قانون برنامه دوم هماهنگ نمود.

تبصره ۲۸

- بطور معمول فروش داراییهای شرکت های دولتی تابع اساسنامه و مصوبات مربوط است و در صورت فروش به خزانه عمومی واریز نمی شود.

- واگذاری وجه از خزانه به یک شرکت دولتی هم مشکل دیگری است. مسلماً بصورت کمک نمی تواند باشد. آیا وام است؟ آیا بصورت طرح انتقاعی است؟

- منظور از طرحهای سرمایه گذاری مربوط! کدام است؟ آیا منظور طرحها عمرانی موجود در پیوست شماره یک است؟

- به دلیل آشفتگیهای مالی و بدعتهایی که این متن در نظامهای مالی ایجاد می کند شاید بتوان پیشنهاد حذف این تبصره را نمود.

تبصره ۲۹

- بند الف بطور مستقیم فاقد آثار بودجه ای است و در قانون برنامه دارای حکم است.

- مفاد این تبصره با بند (ج) تبصره ۲۲ قانون برنامه دوم می باید بررسی شود.

- اجرای پاراگراف چهارم بند ج این تبصره در مورد تفاوت قیمت فرآورده و نفت خام و همچنین محصولات که به عنوان فرآورده به کشور وارد نمی شود مسکوت است.

تبصره ۳۰

- در بند الف ردیف بودجه ای مربوط معرفی نشده است.

- در بند ب ردیف بودجه ای مربوط معرفی نشده است.

تبصره ۳۱

- نحوه فروش اموال بند الف در بند ج برای چهار مورد مشخص شده است (کارشناسی رسمی) ولی برای سایر موارد معلوم نیست. آیا منظور طبق آیین نامه معاملات دولتی است؟

- نحوه مصرف وجوه حاصل از بند الف که در بند ب مشخص شده است ترکیبی از انواع هزینه های جاری و سرمایه ای است. آیا اعتبارات کمک منظور در این بند کمک بلاعوض است و هزینه های انجام شده قطعی خواهد بود؟

- هر چند برآورد انجام شده برای اجرای بند الف در ردیف مربوط معادل ۳۵ میلیارد ریال است ولی

چنانچه وجوه حاصل در طول سال کمتر از ۲۰ میلیارد ریال باشد تکلیف تنخواه خزانه چه می شود؟

تبصره ۳۲

- حکم این تبصره کلاً غیر بودجه‌ای و فاقد آثار مستقیم در لایحه است. این حکم در ماده ۳ قانون وصول... جدید بطور مشروح آمده و شاید بتوان پیشنهاد حذف تبصره را کرد (در قانون قبلی وصول... سابقه‌ای ملاحظه نشد).

تبصره ۳۳

- اجرای مفاد بند الف در مورد دستگاههای یادشده با شرط عدم تقلیل درآمدهای دولت (به شرح تبصره ۲) می باید در مجموع اختیارات اساسنامه‌ای شرکتها عمل شود.
- هرگاه برای تحقق درآمدها روند ماهانه $\frac{1}{12}$ در نظر گرفته نشود معمولاً این افزایش در اواخر سال مالی معلوم خواهد شد و چنانچه در نظر گرفته شود ممکن است افزایش موجود در روند طی ماههای بعد خنثی شده و منشأ تعهدات مالی بلامحل شود.

تبصره ۳۴

- مفاد بند ۲ به بعد این تبصره کلاً غیر بودجه‌ای است.
- با توجه به مشروح حکم مور نظر در ماده ۸۶ قانون وصول... جدید می توان حذف این تبصره را پیشنهاد نمود (در قانون قبلی وصول... سابقه‌ای ملاحظه نشد).
- در انتهای پاراگراف نخست بند ۲ کلمه اوراقها! اصلاح شود.

تبصره ۳۵

- مفاد این تبصره با بند ح تبصره ۱۰ می باید هماهنگ و تلفیق شود.
- مفاد این تبصره با قسمتی از تبصره ۴۳ قانون برنامه دوم نیز مرتبط است.
- برای اجرای حکم، کمیسیون مشترک سازمان برنامه و بودجه فقط می تواند به شرط وجود اعتبار، از تخصیص دستگاه بدهکار کسر و مراتب را به وزارت امور اقتصادی و دارایی ابلاغ کند.

تبصره ۳۶

- احکام این تبصره مختلف و دارای مجریان متعدد است.
- برای وصولیهای بندهای ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ معرفی ردیفهای بودجهای لازم است.
- احکام بندهای ۷ و ۹ حالت تعیین سود بازرگانی دارند که در اختیار دولت است.
- در مورد مصرف وصولیها «بنیاد اندیشه اسلامی» در بودجه نیست (به عنوان دستگاه اجرایی).
- عبارت قسمت (۳) از بند الف روشن شود. آیا منظور روزنامه و تمام نشریات اعم از دولتی و غیردولتی است؟ در قسمت ۶ دولتیها معاف شده‌اند.
در قسمت (۶) از بند الف محاسبه هزینه بسیار مشکل است آیا بهتر نیست به درصد کمتری از بهای فروش تصحیح شود؟ یا مثلاً فاکتور انجام سفارش؟
قسمت (۹) از بند الف با مفاد تبصره ۵۹ قانون برنامه دوم هماهنگ شود.
عوارض سیمان را می‌توان به عنوان قسمت جدیدی (قسمت ۱۱) معرفی نمود.
- با توجه به آثار اجرایی فراتر از سال بودجه‌ای و منظور نمودن متن مشروح آن طی ماده ۵۶ قانون وصول... جدید می‌توان پیشنهاد حذف این تبصره را مطرح کرد (در قانون قبلی وصول... سابقه‌ای ملاحظه نشد).

تبصره ۳۷

- ردیف بودجه اعتبار بند الف ذکر نشده است.
- در پاراگراف ماقبل آخر بند الف مفاد بند ب تبصره ۱۰ قانون برنامه دوم ناظر به این موضوع نبوده و می‌باید با توجه به برنامه تصحیح شود که تبصره ۱۱ قانون برنامه است و با توجه به مشروح اهداف مذکور در تبصره اخیر شرح مفصل بند الف را می‌توان حذف کرد یا به حداقل کاهش داد.
- نحوه هزینه کردن اعتبارات این تبصره مشخص نشده است.

تبصره ۳۸

- در رسیدگی به مفاد این تبصره متن ماده ۱۰ قانون وصول... جدید نیز در نظر گرفته شود (در ماده ۱۹ قانون قبلی وصول... تصمیم دیگری راجع به گمرک وجود دارد).

تبصره ۳۹

- مفاد این تبصره می‌باید با ماده ۸۸ قانون وصول... جدید بررسی و هماهنگ شود (ماده ۸ قانون قبلی وصول...).

- برای اجرای احکام مربوط قید ردیفهای بودجه‌ای لازم است و شرکت نمی‌تواند درآمدهای این تبصره را به حساب درآمدهای خود واریز کند.

- قسمتهای ۱ و ۲ بند د می‌باید قبلاً به اعتبار طرحهای مورد نظر اضافه و برای تصویب پیشنهاد شده باشد (علی‌القاعده).

تبصره ۴۰

- بند الف فاقد آثار مالی قابل برآورد در بودجه است.

- بند ب حکمی غیر بودجه‌ای است، همچنانکه برای درآمدهای حاصل از فروش ارز در بخش پنجم درآمدها نیز حکمی خواسته نشده است.

- قسمت (۲) از بند ب نیز کاملاً غیر بودجه‌ای است.

- قسمت (۳) بند ب پیامد طبیعی قسمت (۲) است و می‌تواند با آن تلفیق شود.

چنانکه اشاره شد مفاد این تبصره غیر بودجه‌ای است و شاید موضوع کسب مجوز قطع ارز دانشجویان ارز بگیر و انتقال آنها به کشور باشد.

تبصره ۴۱

نکته مهمی در زمینه این تبصره به نظر نمی‌رسد.

تبصره ۴۲

- با تبصره ۸ قابل هماهنگی و تلفیق است.

تبصره ۴۳

- برقراری دوره‌های رسمی و دریافت هزینه مانند مراکز آموزشی غیرانتفاعی است.

- میزان درآمد پیش‌بینی شده برای این منظور ۱۰ میلیارد ریال در ردیف ۴۱۰۳۴۷ و میزان هزینه معادل! در

ردیف ۵۰۳۱۶۲ مبلغ ۵ میلیارد ریال است. با توجه به قید تبصره در مورد کلمه «معادل» این حرکت نوعی اشتباه و سبب ترمیم درآمدهای بودجه‌ای است.

- نحوه هزینه این اعتبارات مشخص نیست و کلمه ظرفیتهای نوبت دوم و شبانه آیا کادر آموزشی را هم شامل می‌شود یا می‌توانند افراد دیگری را دعوت کنند؟

- استهلاک این واحدها و تجهیزات مربوط باید در هزینه‌ها در نظر گرفته شود.

- در بند و تبصره ۸ جریانی بصورت معکوس یعنی واگذاری به بخش خصوصی در نظر گرفته شده که بهتر است این تبصره نیز با هماهنگیهای لازم با آن تنظیم و حتی بصورت بند تازه‌ای در آن گنجانده شود.

تبصره ۴۴

- اگر تخصیص اعتبار تابعی از امکانات درآمدی و پیشرفت فیزیکی طرحها باشد اجرای چنین حکمی در عمل مشکلات اجرایی بیار خواهد آورد، زیرا هزینه‌های جاری و اداری از روند ثابتی برخوردارند.

- منظور از این تبصره را می‌توان بصورت روشن و به عنوان هزینه‌های جاری عمرانی در هر طرح اعمال نمود.

- استفاده از چنین روشی مغایر اصول بودجه‌نویسی (تفیک هزینه‌ها و درآمدها)، درآمد تلقی کردن بخشی از هزینه‌ها و منشأ تعهدات آتی خواهد شد.

تبصره ۴۵

- حفظ کاربری به عنوان شرط واگذاری اماکن و تأسیسات ورزشی به بخش غیردولتی مستلزم بررسی و تعیین قید زمانی است که در قیمت نیز تأثیر می‌گذارد.

- ردیف معرفی شده در پاراگراف دوم بند الف برای هزینه‌ها وزارت کار و امور اجتماعی مربوط به این موضوع نبوده و می‌باید تصحیح شود.

- در بند ب ردیفهای لازم برای درآمدها و هزینه‌های معرفی نشده و منظور از آیین‌نامه مربوط! روشن نیست. آیا اشاره به آیین‌نامه ذیل تبصره است؟

تبصره ۴۶

- طرح تکمیل تأسیسات جهانگردی طرح انتفاعی است و بخشی از وجوه حاصل از فروش مربوط به بازپرداخت وام دولت است.

- برای اجرای حکم تبصره بجای دولت مکلف است می‌باید وزارت ارشاد مکلف شود زیرا در ردیف هم وزارت ارشاد مأمور اجرای آن است.

تبصره ۴۷

- سقف معینی برای این تبصره در نظر گرفته نشده و تابع مصوبات دولت است.
- وام کوتاه مدت با تنخواه متفاوت است. به تنخواه معمولاً هزینه‌ای صورت نمی‌گیرد (مانند تنخواه تبصره ۱) در حالی که در اینجا سازمان برنامه و بودجه کارمزد مربوط را تضمین می‌کند.
- ظاهراً در این تبصره حکمی برای سازمان حمایت وجود ندارد و هرگاه بدهی سالهای گذشته دستگاههای اجرایی به بانک عامل ناشی از عدم تأمین اعتبار و پرداخت سازمان حمایت باشد:
 - ۱- بیش از ۳۰٪ از مصوبات هیأت دولت قابل وصول نیست.
 - ۲- دستگاههای اجرایی همچنان قادر به بازپرداخت مطالبات خود نخواهند بود.
- تضمین اصل و کارمزد توسط سازمان برنامه و بودجه می‌تواند انگیزه و فشار وارده بر سازمان حمایت را کاهش دهد.

تبصره ۴۸

- مفاد این تبصره با تبصره ۲ در لایحه بودجه قابل تلفیق است و در واقع می‌باید بصورت بندی از تبصره مذکور باشد.
- مسأله فقدان سقف اعتباری و ضرورت رعایت مفاد تبصره ۹ قانون برنامه دوم نیز در این تبصره مطرح است.

تبصره ۴۹

- معمولاً اجرای این تصمیم‌ها به لحاظ ماهیت حقوقی و مسائل مربوط به یکی از کارگزاریهای اعتباری محول می‌شود.
- ردیف هزینه‌ای لازم برای این منظور معرفی نشده است.
- تخصیص یافته تلقی کردن مبلغ ۵ میلیارد در واقع ارتباط بین وصول و واگذاری مجدد را از میان می‌برد.

تبصره ۵۰

- در بند الف:

- ۱- سقف اعتباری مشخصی برای تبصره پیش‌بینی نشده است.
 - ۲- متن تبصره به قسمی است که هر فعالیتی از بخش غیردولتی که مصوبه هیأت دولت داشته باشد می‌تواند با تضمین دولت و سوبسید سود و کارمزد متعلقه از سیستم بانکی وام دریافت کند.
 - ۳- مفاد این تبصره در واقع اداره امور نظام بانکی کشور را تحت مصوبات هیأت دولت درخواهد آورد.
- بند ب هیچگونه ارتباطی به این تبصره نداشته و می‌تواند در تبصره مربوط به وزارت بهداشت و درمان تلفیق و با آن هماهنگ شود.
- مفاد این تبصره نیز به دلیل ضرورت رعایت مفاد تبصره ۹ قانون برنامه دوم می‌تواند در جدول پیشنهادی برای تبصره ۲ منظور شود.

تبصره ۵۱

- مجری مشخصی برای استفاده از اعتبار معرفی نشده است.
- عبارات پاراگراف دوم تصحیح و بازنویسی شود.
- مفاد این تبصره نیز باید با پیشنهاد تبصره ۲ لایحه بودجه مبنی بر هماهنگی با تبصره ۹ قانون برنامه دوم تلفیق شود.
- با وجود فقدان وثائق لازم برای استفاده از این‌گونه تسهیلات، عملیات موضوع این تبصره می‌تواند بخشی از هزینه‌های زیربنایی دولت باشد.

تبصره ۵۲

- کل اعتبار پیش‌بینی شده برای طرح ۳۰۸۰۴۲۰۸ در سال ۱۳۷۴ معادل ۴۹ میلیارد ریال است. چگونه برای ۵۱ میلیارد ریال آن حکم صادر شده است!
- در تبصره نحوه در اختیارگذاشتن این اعتبار به نظام بانکی مشخص نشده ولی برای بانکهای عامل حکم صادر شده است.

تبصره ۵۳

- برای اجرای بندهای الف و ب قید ردیفهای بودجه‌ای لازم است.

- مفاد بندهای الف و ب این تبصره بصورت مواد ۸۸ و ۸۹ قانون وصول برخی... جدید پیشنهاد شده و بخصوص بین متن ماده ۸۸ با بند الف تفاوت‌هایی وجود دارد (در قانون قبلی وصول... سابقه‌ای ملاحظه نشد).

- قید عبارات «اجرای طرح تعویض شناسنامه!» و طرح‌های علمی ویژه! که در انتهای بند الف تبصره آمده است در قانون وصول... وجود ندارد.

تبصره ۵۴

- با توجه به این که مفاد بند الف با تغییراتی موضوع ماده ۸۵ قانون وصول برخی از... جدید قرار گرفته و با تصویب آن بین این دو متن اختلاف حاصل خواهد شد، پیشنهاد می‌شود این دو مورد با یکدیگر هماهنگ شده و آثار بودجه‌ای مربوط نیز تصحیح گردد (در قانون قبلی وصول... سابقه‌ای ملاحظه نشد).

- با توجه به این مفاد بند ب با تغییراتی موضوع ماده ۷۶ قانون وصول برخی از... جدید قرار گرفته و با تصویب آن بین این دو متن اختلاف حاصل خواهد شد، پیشنهاد می‌شود این دو مورد با یکدیگر هماهنگ شده و آثار بودجه‌ای مربوط نیز تصحیح گردد (در قانون قبلی وصول... سابقه‌ای ملاحظه نشد).

- در شکل موجود قید ردیف‌های بودجه‌ای مربوط لازم خواهد شد.

- برای اجرای قسمت (۲) از بند ب برای تشخیص صرفه‌جویی خرید، محل اعتباری آن دارای اهمیت است. اعم از آن که اعتبار خرید گندم از محل تسهیلات اعتباری سیستم بانکی تأمین شود یا اعتبارات بودجه عمومی، نحوه ارائه ۱ ریال صرفه‌جویی در بودجه به صورت مصارف مضاعف است و حاصل آن یا به صورت افزایش بدهی به سیستم بانکی یا تأمین از سوی دولت مطرح خواهد شد.

تبصره ۵۵

نکته مهمی در زمینه این تبصره به نظر نمی‌رسد.

تبصره ۵۶

- قید ردیف‌های اعتباری در بخش هزینه لازم است. در غیر این صورت تعدد واحدهای استفاده‌کننده اجرای حکم را دشوار می‌کند.

- در واقع قبل از تصویب تعرفه درآمدهای مربوط محاسبه و به میزان ۸۰ میلیارد ریال در ردیف ۵۹۰۶۰۰ منظور شده است.

- مفاد این تبصره بصورت بندهای جداگانه‌ای در تبصره‌های مربوط به وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

وزارت بهداشت، درمان قابل تلفیق است.

تبصره ۵۷

- اصولاً وزارتخانه‌ها به دلیل ماهیت حقوقی سازمانی (فقدان وثیقه و...) و مسئولیت جمعی وزیر در قالب هیأت دولت مجاز به اخذ وام نبوده و این‌گونه وامها از طریق دولت گرفته می‌شود.
- آیا در هنگام مبادله موافقتنامه تسهیلات دریافتی از بانک بصورت سایر منابع (وزارتخانه‌ها فاقد سایر منابع اعتباری می‌باشند) منظور می‌شود یا بصورت اعتبارات از محل درآمد عمومی (که با منبع مربوط مغایر است)؟

- آیا منظور از ساختمان جایگزین خرید ساختمان است یا تهیه زمین و احداث ساختمان؟
- این تبصره با تغییراتی موضوع تبصره ۴۹ قانون برنامه دوم است که می‌باید با آن هماهنگ شود.

تبصره ۵۸

- رقم پیش‌بینی شده در ردیف ۵۹۴۵۵۰ درآمدها معادل ۳ میلیارد ریال است ولی نظر به این که ردیف ۵۰۳۱۱۶ هزینه‌ها بصورت یکجا هزینه‌های خاص دستگاههای اجرایی مختلف را منظور کرده است، اجرای حکم (به موازات وصول درآمدها) مشکل می‌شود.

تبصره ۵۹

- در متن تبصره اجازه می‌باید برای وزارت نیرو صادر شود نه سازمان صدا و سیما.
- ردیف هزینه‌های لازم برای این منظور معرفی نشده ولی در قسمت چهارم بودجه ضمن شماره ۲۸۳۵۰۰ (سازمان صدا و سیما) اعتبار موردنظر تحت عنوان «اعتبار اختصاصی!» منظور شده که با توجه به ماهیت شرکتی سازمان کاملاً عجیب است.
قید عبارت «آبونمان» برای وصول مناسب بنظر نمی‌رسد.
آیا این تبصره با تبصره ۵۹ قانون برنامه دوم مرتبط است. در صورت پاسخ مثبت نحوه عمل بهیچوجه مشخص نیست.
- در صورتی که با تبصره ۵۹ مرتبط نباشد با اعتبار پیش‌بینی شده در حدود ۱۰۶ میلیون کنتور برق مشمول محاسبه شده است.
- در بررسی این تبصره مفاد قسمت (۵) از بند ج تبصره ۱۶ نیز در نظر گرفته شود.

تبصره ۶۰

نکته مهمی درباره این تبصره به نظر نمی‌رسد.